

Zakres rozszerzony - moduł 41

Globalizacja współczesnego świata

Opracowanie:

Jerzy Sowa

nauczyciel historii i wiedzy o społeczeństwie
w Zespole szkół Ponadgimnazjalnych im. Czesława Miłosza
w Gryficach

SPIS SLAJDÓW

- *Globalizacja – pojęcia:* 3 – 4
- *Przyczyny globalizacji:* 5 – 8
- *Płaszczyzny globalizacji:* 9
- *Globalizacja polityczna:* 10 – 11
- *Globalizacja informacyjna:* 12 – 13
- *Globalizacja kulturowa:* 14 – 15
- *Globalizacja rynków finansowych:* 16 – 19
- *Globalizacja rynków towarowych:* 20 – 23
- *Globalizacja działalności gospodarczej:* 24 – 27
- *Instytucje kształtujące światową gospodarkę:* 28 – 36
- *Bank Światowy:* 37 – 59
- *Grupa Banku Światowego:* 60
- *Międzynarodowe Stowarzyszenie Rozwoju:* 61 – 62
- *Międzynarodowa Korporacja Finansowa:* 63
- *Międzynarodowe Centrum Rozstrzygania Sporów Inwestycyjnych:* 64 – 65
- *Agencja Wielostronnych Gwarancji Inwestycji:* 66
- *Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju:* 67 – 71
- *Instytucję kształtujące światową kulturę;* 72 – 76
- *Spory o globalizację:* 77 – 83

Bibliografia – 84

Globalizacja – pojęcia

Globalizacja to proces zagęszczania się różnorodnych związków i oddziaływań w skali światowej, który polega na tym, że:

- ✓ globalne przepływy w obrocie kapitałowym, towarowym, ludzkim i informacyjnym ulegają wzmożonej intensyfikacji;
- ✓ w ich efekcie radykalnie wzrasta podatność poszczególnych państw i narodów na różnorakie uwarunkowania globalne oraz wpływy pochodzące ze środowiska międzynarodowego.

Globalizacja – pojęcia

Definicja globalizacji według Komisji Europejskiej (UE)

Globalizacja to proces, w którym rynki i produkcja w różnych krajach stają się coraz bardziej współzależne w związku z dynamiką wymiany towarów i usług, przepływem kapitału i technologii.

Globalizacja:

- ✓ oznacza zmniejszenie barier między krajami i wzmocnienie powiązań ekonomicznych, politycznych, społecznych,
- ✓ prowadzi do tworzenia się globalnego rynku towarów, usług, kapitału oraz kształtowania się nowego międzynarodowego podziału pracy.

Przyczyny globalizacji

□ Postęp technologiczny:

- elastyczność produkcji,
- zróżnicowanie odmian produktów,
- innowacje produktów,
- skracanie cyklu życia produktów,
- możliwość poszerzenia kręgu potencjalnych klientów,
- wzrost kosztów w sferze badań i rozwoju,
- konieczność szybkiego wprowadzania produktów na rynek,
- wzrost sprzedaży.

Przyczyny globalizacji

□ Postęp telekomunikacyjny:

- łatwość dostępu do informacji,
- poszerzenie zbioru informacji,
- skrócenie czasu wymiany informacji,
- skrócenie czasu i obniżenie kosztów transportu,
- poszerzenie kryteriów decyzji strategicznych,
- przyśpieszenie procesów decyzyjnych,
- zmniejszenie znaczenia lokalizacji źródeł transportu,
- mobilność zasobów i kontrahentów.

Przyczyny globalizacji

❑ Polityczno-prawne:

- redukcja barier międzynarodowej wymiany handlowej,
- swobodny przepływ kapitału, towarów i usług,
- ujednolicanie prawa,
- utworzenie instytucji ponadnarodowych,
- możliwość uczestniczenia w ponadnarodowych projektach.

Przyczyny globalizacji

❑ **Ekonomiczne:**

- wzrost konkurencji globalnej,
- wzrost dochodów w gospodarkach krajów wysoko rozwiniętych,
- rozwój światowych rynków finansowych,
- zmniejszenie kosztów wymiany handlowej,
- standaryzacja technologiczna.

Płaszczyzny globalizacji

Płaszczyzny globalizacji:

- ☐ globalizacja polityczna,
- ☐ globalizacja informacyjna,
- ☐ globalizacja kulturowa,
- ☐ globalizacja rynków finansowych,
- ☐ globalizacja rynków towarowych,
- ☐ globalizacja działalności gospodarczej.

Globalizacja polityczna

- ❑ **Globalizacja polityczna** to proces umiędzynaradawiania stosunków społecznych i politycznych. Przejawia się przede wszystkim w tworzeniu organizacji ponadnarodowych organizacji międzynarodowych, takich jak:
 - **Bank Światowy,**
 - **Międzynarodowy Fundusz Walutowy,**
 - **Światowa Organizacja Handlu,**
 - **Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju,**
 - **Unia Europejska,**
 - **Organizacja Narodów Zjednoczonych** i inne.

Globalizacja polityczna

Organizacje międzynarodowe wpływają na gospodarkę światową, ograniczają niezależność państw narodowych, stopniowo przejmując ich zadania.

Innym przejawem globalizacji politycznej jest tzw. „**globalne zarządzanie**” przez nieformalne fora takie jak: **Światowe Forum Gospodarcze w Davos**, grupa **G-8** czy też kraje zrzeszone w tzw. **Triadzie (Unia Europejska, USA, Japonia)**.

Zapadają tam decyzje, które w znaczny sposób wpływają na sytuację światową, a zatem dotyczą również państw, które nie miały możliwości uczestniczyć w ich obradach.

Globalizacja informacyjna

- ❑ **Globalizacja informacyjna** polega na rozwoju nowoczesnych środków masowego przekazu i błyskawicznym przekazaniu informacji do różnych części świata.

W wyniku postępu w dziedzinie mikroelektroniki, informatyki i telekomunikacji stworzono urządzenia i kanały przekazywania informacji takie jak Internet, telewizja satelitarna, telefonia komórkowa i satelitarna.

Gwałtowny rozwój mediów elektronicznych oraz ekspansja technologii informacyjno-komunikacyjnej doprowadziła do rewolucji informacyjnej (elektronicznej), która wywiera wpływ na większość dziedzin ludzkiego życia.

Przekaz satelitarny czy dostęp do Internetu umożliwia setkom milionów ludzi z różnych państw, równoczesne śledzenie wydarzeń w wielu częściach świata, w czasie rzeczywistym, często kilka tysięcy kilometrów od domu.

Globalizacja informacyjna

Dzięki nowoczesnym środkom masowego przekazu przedsiębiorcy uzyskują i przekazują informacje o globalnym rynku.

Mogą tworzyć nowe przedsiębiorstwa i ich filie, pozyskiwać dostawców i wykonawców, rozpoznawać potrzeby rynkowe itp.

Powszechność i różnorodność kanałów informacyjnych sprawia, że ludzie mają większą wiedzę o zjawiskach i wydarzeniach na świecie. Z drugiej jednak strony światowe sieci informacyjne stają się siłą wpływającą na przebieg procesów społeczno-gospodarczych, mogą w dowolny sposób przedstawiać i interpretować fakty i w ten sposób kształtować opinie i postawy milionów ludzi.

Dostęp do zaawansowanych technologii nie jest równomierny w skali całego globu i nie wszyscy mogą w równym stopniu z niego korzystać.

Globalizacja kulturowa

- ❑ **Globalizacja kulturowa** polega na tym, że lokalne sposoby życia, normy i wartości, zwyczaje i obyczaje, wierzenia religijne, wzory życia rodzinnego, style produkcji i konsumpcji są wypierane przez **nową „kulturę globalną”**.

Społeczeństwa uboższe, z tak zwanych „państw rozwijających się”, czerpią wzory z społeczeństw rozwiniętych.

Dokonują tego przede wszystkim warstwy wyższe, klasa polityczna i ekonomiczna.

Zachodni styl życia (tzw. **amerykanizacja życia** lub **mcdonaldyzacja**) staje się w społeczeństwach mniej rozwiniętych symbolem awansu cywilizacyjnego.

Globalizacja kulturowa

Proces ujednolicania kultury przyspieszył w momencie pojawienia się mediów o zasięgu globalnym – **Internetu, telefonii komórkowej** czy **telewizji satelitarnej**.

Ludzie na całym świecie słuchają tej samej popularnej muzyki, jednocześnie oglądają te same filmy, telenowele, seriale i wydarzenia sportowe.

Ujednolicenie objawia się w podobnym sposobie ubierania, asortymencie towarów w sklepach, wyposażeniu wnętrz domów itp.

Jednak dzięki globalnym mediom ludzie mogą zapoznać się także z dziesiątkami innych narodowych kultur.

Mimo postępującej globalizacji kulturowej, w najbliższych dziesięcioleciach **różnorodność kultur** na świecie zostanie zachowana.

Globalizacja rynków finansowych

- ❑ W ciągu ostatnich 40 lat następowało coraz silniejsze wzajemne powiązanie **rynków finansowych** na świecie.

Intensywny wzrost międzynarodowej wymiany towarów i usług spowodował zwiększenie przepływów kapitałowych.

Liberalizacja krajowych rynków finansowych wyeliminowała ograniczenia w funkcjonowaniu zarówno krajowych, jak i zagranicznych podmiotów finansowych.

Zmianie uległy regulacje dotyczące zakresu usług wykonywanych przez banki i inne instytucje finansowe.

Stworzone zostały ramy prawne umożliwiające zwiększenie aktywności niebankowych instytucji finansowych.

Globalizacja rynków finansowych

Powołano **międzynarodowe instytucje finansowe** głównie w celu regulowania przepływów finansowych na świecie i zapobiegania wydarzeniom kryzysowym oraz zapewnienia krajom środków finansowych na rozwój gospodarczy.

Najważniejsze z nich to: **Międzynarodowy Fundusz Walutowy** i **Bank Światowy**.

W 17 państwach Unii Europejskiej i 5 innych państwach europejskich (Watykan, Monako, San Marino, Andora, Kosowo, Czarnogóra) wprowadzono jednolitą walutę – euro.

W efekcie tych działań nastąpiła **globalizacja rynków finansowych**, która oznacza, że w dokonywanych na nich transakcjach w coraz większym stopniu uczestniczą podmioty działające na skalę międzynarodową (banki, przedsiębiorstwa i inne instytucje finansowe).

Globalizacja rynków finansowych

Zalety globalizacji rynków finansowych:

- ✓ możliwość szybkiego przemieszczania kapitału,
- ✓ możliwość lokowania środków tam, gdzie mogą one wygenerować najwyższą stopę wzrostu,
- ✓ wzrost płynności rynków finansowych,
- ✓ zwiększenie dostępu przedsiębiorstw do kapitału,
- ✓ obniżenie kosztów pozyskania kapitału o ok. 0,5 do 3 pkt. proc.,
- ✓ możliwość oceny ryzyka walutowego,
- ✓ wprowadzenie Euro spowodowało eliminację ryzyka walutowego w krajach EURO,
- ✓ zwiększenie efektywności działania krajowych instytucji finansowych,
- ✓ możliwość dotarcia do szerszego grona inwestorów.

Globalizacja rynków finansowych

Wady globalizacji rynków finansowych:

- o liberalizacja finansowa zmniejsza liczbę instrumentów, które dyscyplinują działalność bankową. Doprowadziło to już w wielu krajach do boomów kredytowych, które stawały się w ten sposób częstym źródłem kryzysów bankowych,
- o udział obcego kapitału w lokalnych rynkach finansowych zwiększa ich wrażliwość na sytuację na rynkach zagranicznych,
- o konkurencja pomiędzy bankami i ich wzajemne wchłanianie szkodzi klientom,
- o możliwość przenoszenia kryzysów finansowych pomiędzy rynkami przez międzynarodowe konsorcja finansowe,
- o brak standardów zarządzania międzynarodowym ryzykiem finansowym,
- o zwiększenie możliwości spekulacji walutami państw słabiej rozwiniętych.

Globalizacja rynków towarowych

- ❑ **Globalizacja rynków towarowych** polega na stopniowym osłabianiu barier ograniczających wolny handel na świecie. Jest to proces długotrwały, rozłożony na lata, który cały czas trwa.

Głównym środkiem utrudniającym rozwój globalnego rynku są cła oraz inne bariery pozataryfowe, takie jak kwoty importowe, wymagania administracyjne i techniczne, międzynarodowe porozumienia towarowe, ograniczenia eksportowe, podatki i opłaty graniczne, kartelizacja rynku, dumping, subsydia eksportowe itp.

Po II wojnie światowej podpisano międzynarodowe porozumienie dotyczące polityki handlowej **Układ Ogólny w sprawie Taryf Celnych i Handlu (GATT)**, a w 1995 r. utworzona została **Światowa Organizacja Handlu (WTO)**.

Globalizacja rynków towarowych

Głównym zadaniem WTO, a wcześniej także GATT, jest liberalizacja międzynarodowego handlu dobrami i usługami, prowadzenie polityki inwestycyjnej wspierającej handel, rozstrzyganie sporów dotyczących wymiany handlowej, likwidacja ograniczeń hamujących handel światowy, m.in. obniżenie maksymalnych stawek celnych.

Powstanie regionalnych organizacji międzynarodowych, takich jak **Unia Europejska**, **Północnoamerykańska Strefa Wolnego Handlu (NAFTA)**, **Wspólny Rynek Południa (MERCOSUR)**, **Stowarzyszenie Narodów Azji Południowo-Wschodniej (ASEAN)**, **Wspólnota Gospodarcza Azji i Pacyfiku (APEC)** i innych, których celem jest integracja gospodarcza lub znoszenie barier handlowych, także przyczynia się do globalizacji rynków towarowych.

Globalizacja rynków towarowych

Zalety globalizacji rynków towarowych:

- ✓ przyspieszenie wzrostu gospodarczego,
- ✓ unowocześnienie gospodarek,
- ✓ osiąganie większej efektywności produkcji przez podmioty ekonomiczne,
- ✓ wzrost konkurencyjności,
- ✓ większe możliwości rozwojowe państw rozwijających się,
- ✓ większa integracja gospodarki światowej.

Globalizacja rynków towarowych

Wady globalizacji rynków towarowych:

- o problemy gospodarki światowej stają się problemami gospodarek krajowych,
- o w niektórych państwach czy regionach może nastąpić pogłębienie problemów społecznych i ekonomicznych, np. wzrost bezrobocia, spadek dochodów, obniżenie poziomu życia, konieczność wielokrotnych zmian środowiska pracy, kłopoty budżetowe itp.

Globalizacja działalności gospodarczej

- **Globalizacja działalności gospodarczej** to dokonujący się na świecie długofalowy proces integrowania coraz większej liczby krajowych gospodarek ponad ich granicami, dzięki rozszerzaniu oraz intensyfikowaniu wzajemnych powiązań (inwestycyjnych, produkcyjnych, handlowych, kooperacyjnych), w wyniku czego powstaje **ogóln światowy system ekonomiczny** o dużej współzależności i znaczących reperkusjach działań podejmowanych i toczących się nawet w odległych krajach.

Rosnące powiązania między gospodarkami, wzrost liberalizacji i integracji rynków handlowych, deregulacja przepływów kapitałowych, redukcja kosztów komunikacji i transportu, zmieniły warunki prowadzenia działalności gospodarczej.

Globalizacja działalności gospodarczej

Przejawem globalizacji działalności gospodarczej jest **przemieszczanie się produkcji**, cechującej się znacznym nakładem pracy lub usług związanych z procesami biznesowymi do dowolnego miejsca na świecie.

Głównym kryterium wyboru miejsca działalności gospodarczej przez przedsiębiorstwa są koszty wytwarzania.

Zmiana lokalizacji działalności gospodarczej może być dla przedsiębiorstwa sposobem zwiększenia wydajności i efektywności.

Coraz więcej przedsiębiorstw podejmuje globalne strategie działania, zmieniając swoje formy organizacji i zarządzania aby zmniejszyć koszty i maksymalizować zyski i być konkurencyjnym nie tylko w skali kraju czy regionu, ale także w skali globalnej.

Globalizacja działalności gospodarczej

Pogłębianiu procesów globalizacji służy szeroka i zróżnicowana **działalność korporacji transnarodowych**, które działając na wielu rynkach, przyczyniają się do wzrostu przepływu towarów, usług, technologii, kapitału oraz tworzenia sieci powiązań produkcyjnych i kooperacyjnych między firmami.

Rola korporacji transnarodowych w światowym handlu i produkcji stale rośnie.

Działalność gospodarcza (produkcja i różnego rodzaju usługi) coraz częściej lokowana jest w krajach rozwijających się, które dysponują tanią, dobrze przygotowaną do ich wykonania, siłą roboczą. W efekcie państwa rozwijające (zwłaszcza Chiny i Indie) mocniej włączają się w światową gospodarkę.

Globalizacja działalności gospodarczej

Minusem globalizacji działalności gospodarczej jest:

- o wykup największych i najlepszych (najrentowniejszych) przedsiębiorstw państw rozwijających się przez korporacje transnarodowe,
- o dominacja na rynku wyrobów światowych marek,
- o sprowadzanie do roli podwykonawców wielu przedsiębiorstw krajowych,
- o odpływ zysku z kraju.

Instytucje kształtujące światową gospodarkę

Instytucje kształtujące światową gospodarkę:

- ❖ przedsiębiorstwa krajowe (narodowe);
- ❖ gospodarki narodowe;
- ❖ korporacje transnarodowe;
- ❖ regionalne organizacje integracyjne;
- ❖ międzynarodowe organizacje gospodarcze i finansowe.

Instytucje kształtujące światową gospodarkę

- ❖ **Przedsiębiorstwa krajowe** działające w ramach określonej gospodarki narodowej stają się podmiotem gospodarki światowej, gdy w ramach swojej działalności gospodarczej wchodzi w różnorodne powiązania z przedsiębiorstwami z innych państw lub z innymi podmiotami gospodarki światowej.

Instytucje kształtujące światową gospodarkę

- ❖ **Gospodarki narodowe wraz instytucją państwa** w dużym stopniu wpływają na gospodarkę światową. Państwo prowadzi określoną politykę gospodarczą, która w istotny sposób kształtuje gospodarkę narodową lub wybrane działy tej gospodarki.

Państwo, stosując rozmaite środki polityki handlowej (np. cła oraz środki pozataryfowe) może wpływać na wielkość i strukturę obrotów handlowych z zagranicą, prowadząc określoną politykę kursu walutowego może oddziaływać na poziom tego kursu, co także ma znaczenie dla światowych rynków finansowych.

Instytucje kształtujące światową gospodarkę

- ❖ **Korporacje transnarodowe** to przedsiębiorstwa prowadzące działalność o szerokim zasięgu międzynarodowym, mające filie przynajmniej w kilku krajach (np. Coca Cola, PepsiCo Inc., General Motors, Shell, Exxon Mobil, General Electric, BP, IBM, Microsoft itp.).

Obecnie na całym świecie działa prawie 70 tysięcy korporacji transnarodowych posiadających ponad 800 tysięcy zagranicznych filii i ich rola w gospodarce światowej nieustannie wzrasta.

Łączna wartość produktu brutto korporacji stanowi ponad 25% światowego PKB, a dochody największych korporacji przewyższają krajowe produkty wielu średniej wielkości krajów, również Polski.

W światowym eksporcie dostawy korporacyjne stanowią w przybliżeniu 35% dostaw.

Instytucje kształtujące światową gospodarkę

Korporacje transnarodowe kontrolują prawie 80% światowego rynku nowych technologii.

Działalność największych, globalnie ze sobą konkurujących korporacji, przyczyniła się do zmian w funkcjonowaniu gospodarki światowej przede wszystkim w zakresie umiędzynarodowienia działalności gospodarczej, rozszerzenia rynku i jego liberalizacji jak również regionalizacji i instytucjonalizacji.

Czasami korporacje transnarodowe mają niekorzystny wpływ na gospodarki państw, w których prowadzą swoją działalność. Ich działania mogą doprowadzić do praktyk restrykcyjnych, „podcinania” krajowych przedsiębiorstw, drenażu rynków i zaawansowanych zasobów wytwórczych, oligopolizacji, czy też utrwalania tradycyjnej struktury eksportu.

Instytucje kształtujące światową gospodarkę

Funkcje korporacji transnarodowych w gospodarce światowej:

- ✓ przemieszczanie zasobów i zdolności produkcyjno-handlowych,
- ✓ pobudzanie wzrostu i efektywności gospodarczej,
- ✓ stymulowanie restrukturyzacji przez przejęcia i fuzje,
- ✓ aktywizowanie konkurencji i lokalnej przedsiębiorczości,
- ✓ upowszechnianie nowych metod i wzorców gospodarowania,
- ✓ upowszechnianie nowych technologii,
- ✓ integrowanie działalności przedsiębiorstw i gospodarki,
- ✓ umacnianie międzynarodowych powiązań i współzależności.

Instytucje kształtujące światową gospodarkę

- ❖ **Regionalne organizacje integracyjne** stanowią stosunkowo nowy element gospodarki światowej, funkcjonują od lat 50 tych, skupiają od kilku do kilkudziesięciu krajów.

Do najważniejszych międzynarodowych organizacji regionalnych o charakterze gospodarczym należą: **Unia Europejska, Północnoamerykańska Strefa Wolnego Handlu (NAFTA), Wspólny Rynek Południa (MERCOSUR), Stowarzyszenie Narodów Azji Południowo-Wschodniej (ASEAN), Wspólnota Gospodarcza Azji i Pacyfiku (APEC).**

W wyniku procesów integracyjnych stopniowo powstaje jednolita struktura gospodarcza w obrębie danej organizacji międzynarodowej.

Wpływ regionalnych organizacji integracyjnych na gospodarkę światową jest bardzo duży, zwłaszcza Unii Europejskiej.

Instytucje kształtujące światową gospodarkę

❖ **Międzynarodowe organizacje gospodarcze i finansowe**

Ważnym podmiotem gospodarki światowej są różnego rodzaju międzynarodowe organizacje gospodarcze i finansowe o zasięgu globalnym. Wywierają wpływ na mechanizmy międzynarodowej współpracy, na strukturę i charakter stosunków ekonomicznych między podmiotami gospodarki światowej.

Do najważniejszych międzynarodowych organizacji gospodarczych i finansowych należą: **Międzynarodowy Fundusz Walutowy, Bank Światowy, Światowa Organizacja Handlu, Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD), Organizacja Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju Przemysłowego (UNIDO), Konferencja Narodów Zjednoczonych ds. Handlu i Rozwoju (UNCTAD – agenda ONZ).**

Instytucje kształtujące światową gospodarkę

Funkcje międzynarodowych organizacji gospodarczych i finansowych:

- **funkcje regulacyjne** – ustalenie norm i standardów międzynarodowej wymiany gospodarczej i współpracy na świecie lub w państwach członkowskich danej organizacji międzynarodowej;
- **funkcje kontrolne** – egzekwowanie norm i standardów za pomocą kar i sankcji, włączenie z nałożeniem embarga na dany kraj w niektórych sytuacjach;
- **funkcje pomocowe** – udzielanie pomocy (humanitarnej, finansowej, kredytowej, technologicznej, w rozwoju handlu itp.) państwom członkowskim danej organizacji międzynarodowej.

Bank Światowy

Siedziba Banku Światowego w Waszyngtonie

Bank Światowy i Grupa Banku Światowego

Nazwa **Bank Światowy** przysługuje współcześnie dwóm z pięciu organizacjom działającym w Grupie Banku Światowego – **Międzynarodowemu Bankowi Odbudowy i Rozwoju** i **Międzynarodowemu Stowarzyszeniu Rozwoju**.

Pozostałe trzy organizacje tworzące Grupę Banku Światowego to:

- **Międzynarodowa Korporacja Finansowa;**
- **Międzynarodowe Centrum Rozstrzygania Sporów Inwestycyjnych;**
- **Agencja Wielostronnych Gwarancji Inwestycji.**

Bank Światowy

Geneza i powstanie Banku Światowego

Międzynarodowy Bank Odbudowy i Rozwoju powstał wraz Międzynarodowym Funduszem Walutowym, na konferencji w Breton Woods w lipcu 1944 r. Na konferencji został przyjęty statut banku.

Głównymi przyczynami utworzenia banku były:

- ✓ chęć odbudowy zniszczonych krajów w wyniku działań wojennych,
- ✓ chęć ograniczenia barier handlowych, likwidacja ich i ułatwienie wymiany kapitału i towarów (liberalizacja handlu, płatności, wymiana kapitału i towarów).

Międzynarodowy Bank Odbudowy i Rozwoju rozpoczął swoją działalność 25 czerwca 1946 r.

Bank Światowy

Członkowie Banku Światowego

Członkami pierwotnymi Banku Światowego są państwa, które podpisały statut Międzynarodowego Banku Odbudowy i Rozwoju na konferencji założycielskiej w Breton Woods oraz wpłaciły swoje udziały, wchodzące w skład kapitału banku (45 państw, w tym Polska).

Członkami wtórnymi (członkostwo nabyte) Banku Światowego mogą zostać państwa należące do Międzynarodowego Funduszu Walutowego, które podpisały statut Banku Światowego w terminie późniejszym niż na konferencji założycielskiej.

Wniosek o przyjęcie do Banku Światowego rozpatruje jego najwyższy organ Rada – Gubernatorów.

Bank Światowy

Członkowie Banku Światowego

Jeżeli dane państwo chce uzyskać status członka innych organizacji należących do grupy Banku Światowego, musi najpierw zostać członkiem Międzynarodowego Banku Odbudowy i Rozwoju.

Obecnie (stan na 2011 r.) do Banku Światowego należy 187 państw.

Polska była jednym z członków założycieli Międzynarodowego Banku Odbudowy i Rozwoju. Jednak w 1950 roku pod wpływem ZSRR wystąpiła z niego, a ponownie jego członkiem stała się dopiero w 1986 roku.

Bank Światowy

Zawieszenie i zasady występowania państw członkowskich ze struktur Banku Światowego

Zawieszenie państwa w prawach członkowskich następuje w przypadku niewypełnienia przez nie zobowiązań wobec Banku Światowego, np. zaleganie ze składkami członkowskimi przez dwa lata.

Decyzje o zawieszeniu państwa w prawach członkowskich podejmuje Rada Gubernatorów. Państwo zawieszone pozbawione jest prawa do głosowania.

Członkostwo w organizacji może zostać przywrócone przez Radę Gubernatorów po spełnieniu przez państwo wszystkich zobowiązań wobec Banku Światowego.

Jeżeli jednak zawieszone państwo nie spełni swoich zobowiązań w ciągu roku od momentu zawieszenia automatycznie przestaje być członkiem Banku Światowego.

Bank Światowy

Zawieszenie i zasady występowania państw członkowskich ze struktur Banku Światowego c.d.:

Utrata członkostwa w **Międzynarodowym Funduszu Walutowym** powoduje utratę członkostwa w Banku Światowym.

Każde państw członkowskich Banku Światowego ma prawo do wystąpienia z organizacji przez pisemne zawiadomienie oraz po uregulowaniu wszystkich należności.

Bank Światowy

Cele i zadania Banku Światowego:

- ograniczanie ubóstwa na świecie poprzez pomoc najbiedniejszym krajom;
- finansowanie projektów długoterminowych, mających kluczowe znaczenie dla rozwoju społeczno-ekonomicznego, zwłaszcza tych, których sfinansowaniem nie są zainteresowane podmioty prywatne;
- inwestowanie w zasoby ludzkie, głównie poprzez zaspokajanie podstawowych potrzeb związanych ze służbą zdrowia i edukacją;
- popieranie rozwoju sektora prywatnego;
- dostarczanie pomocy (finansowej, technicznej, doradczej, *know-how*) w okresach kryzysu gospodarczego;

Bank Światowy

Cele i zadania Banku Światowego cd.:

- pomoc w odbudowie i rozwoju państw członkowskich przez ułatwianie inwestycji i pobudzanie rozwoju w państwach słabo rozwiniętych, zwłaszcza wychodzących z konfliktów zbrojnych, zniszczonych przez konflikty międzynarodowe lub wewnętrzne oraz klęski naturalne;
- popieranie długofalowego, zrównoważonego wzrostu gospodarczego, ułatwianie przystosowania gospodarek do zmieniających się warunków wymiany międzynarodowej przez zachęcanie do inwestycji zagranicznych powodujących rozwój zasobów produkcyjnych;

Bank Światowy

Cele i zadania Banku Światowego c.d.:

- kreowanie korzystnego klimatu do inwestowania i rozwoju społecznego poprzez rozwój infrastruktury, tworzenie sprzyjającego inwestycjom otoczenia makroekonomicznego, wspieranie społeczeństwa obywatelskiego, redukcję nierówności;
- koordynowanie własnych pożyczek i kredytów ze środkami uzyskiwanymi z innych źródeł oraz zabieganie o zagraniczne finansowanie i rozwój lokal przedsiębiorczości;
- działanie na rzecz ochrony środowiska naturalnego.

Bank Światowy

Funkcje Banku Światowego:

- **kredytowa** – polega na dostarczaniu krajom członkowskim środków potrzebnych na finansowanie odbudowy gospodarki i rozwoju gospodarczego;
- **koordynacyjna** – polega na harmonizacji pomocy kredytowej, płynącej z różnych źródeł lokalnych, z samego Banku Światowego i innych organizacji międzynarodowych;
- **mediacyjna**;
- **gwarancyjna** – polega na zachęcaniu do międzynarodowych inwestycji;
- **pomoc techniczna, doradcza** udzielana przez ekspertów Banku Światowego.

Bank Światowy

Środki finansowe Banku Światowego

- Kapitał zakładowy
- Fundusze własne
- **Kapitał zakładowy** powstał w drodze subskrypcji akcji rozprowadzanych między krajami członkowskimi. Kapitał zakładowy ma charakter udziałowy i składa się z dwóch części:
 - a) 10% kapitał wpłacony przez państwa członkowskie (1% - wpłata w walutach wymienialnych; 9% - wpłata w walutach narodowych państw członkowskich),
 - b) 90% fundusz gwarancyjny zdeponowany w Bankach Centralnych krajów członkowskich, jest zabezpieczeniem zobowiązań Banku z tytułu emitowanych obligacji i udzielonych gwarancji.

Bank Światowy

Do funduszy własnych Banku Światowego zalicza się:

- a) fundusze rezerwowe,
- b) zakumulowany dochód netto (bank nie wypłaca dywidendy swoim akcjonariuszom),
- c) fundusze pochodzące z emisji obligacji,
- d) dochody z odsprzedaży swoich wierzytelności,
- e) spłaty udzielonych pożyczek,
- f) odsetki od pożyczonego kapitału.

Bank Światowy

Zasady udzielania pożyczek:

- pożyczki przeznaczone są wyłącznie na finansowanie projektów inwestycyjnych;
- projekty muszą realne i rentowne;
- pożyczki finansują jedynie część kosztów danego projektu, pozostała część projektu finansowana jest z funduszy własnych kraju członkowskiego;
- pożyczki uruchamiane są w ramach linii kredytowej, a nie w formie gotówkowej;
- pożyczki wymagają przestrzegania specjalnych przepisów zawieranych kontraktów;

Bank Światowy

Zasady udzielania pożyczek c.d.:

- pożyczki wymagają stosowania określonej procedury zakupów narzuconych przez Bank Światowy (zakupy dóbr i usług tylko w krajach członkowskich Banku);
- pożyczkobiorca ponosi ryzyko związane ze stosowaniem zasad międzynarodowego prawa handlowego.

Bank Światowy

Rodzaje pomocy udzielanej przez Bank Światowy:

- pożyczki na dostosowania strukturalne dla rządów krajów członkowskich i na realizację programu rozwojowego w formie kredytu finansowego udzielanego w kilku transzach;
- pożyczki celowe udzielane ministerstwom lub prywatnym przedsiębiorcom z gwarancjami rządowymi, na realizację konkretnego projektu;
- linie kredytowe udostępniane bankom lub ministerstwom na realizację przedsięwzięć inwestycyjnych bez konieczności precyzowania konkretnego celu, podaje się tylko dziedzinę gospodarki;
- gwarancje dla państw członkowskich zaciągających pożyczki w innych organizacjach międzynarodowych.

Bank Światowy

Najważniejsze organy Banku Światowego:

- **Rada Gubernatorów**
- **Rada Dyrektorów Wykonawczych**
- departamenty funkcjonalne
- departamenty operacyjne

Bank Światowy

Rada Gubernatorów jest najwyższym organem władzy Banku Światowego.

Gubernatorami są przedstawiciele państw członkowskich (zazwyczaj są to ministrowie finansów, rzadziej prezesi banków centralnych lub ministrowie gospodarki).

Każdy gubernator posiada określoną liczbę głosów, zależną od ilości udziałów danego państwa w kapitale zakładowym Banku Światowego, np. Stany Zjednoczone mają ponad 16% głosów, Japonia niecałe 8% głosów, Niemcy około 4,5% głosów, Polska 0,7% głosów.

Kadencja Rady Gubernatorów trwa 5 lat.

Rada obraduje raz do roku na sesjach zwanych Dorocznymi Spotkaniami.

Bank Światowy

Najważniejsze kompetencje Rady Gubernatorów:

- przyjmowanie nowych członków do Banku Światowego;
- usuwanie państw członkowskich z Banku Światowego;
- zawieszanie w prawach członka;
- zawieranie umów i porozumień z innymi organizacjami międzynarodowymi;
- podejmowanie decyzji w kwestii powiększenia kapitału zakładowego;
- podejmowanie decyzji o podziale zysków z działalności operacyjnej.

Bank Światowy

Rada Dyrektorów Wykonawczych jest organem wykonawczym Banku Światowego. W jej skład wchodzi Prezes Banku Światowego i 24 Dyrektorów Wykonawczych.

Prezes Banku Światowego jest wybierany przez Radę Dyrektorów Wykonawczych i jest nim zazwyczaj przedstawiciel Stanów Zjednoczonych. Prezes ma trzech zastępców i jest odpowiedzialny za bieżące zarządzanie Bankiem, jego organizację, bieżącą politykę i sprawy personalne. Obecnie Prezesem Banku Światowego jest **Jim Yong Kim**.

W skład Rady Dyrektorów Wykonawczych wchodzi 5 dyrektorów mianowanych przez największych udziałowców Banku Światowego (Stany Zjednoczone, Japonia, Niemcy, Wielka Brytania i Francja) oraz 19 dyrektorów wybieranych przez pozostałe państwa członkowskie, głównie według kryteriów geograficznych.

Bank Światowy

Zadania Rady Dyrektorów Wykonawczych:

- zatwierdzanie projektów finansowych i operacyjnych;
- nadzór nad realizowanymi projektami;
- zatwierdzanie budżetu administracyjnego;
- alokacja zasobów finansowych;
- inwestowanie środków wolnych Banku Światowego;
- dokonywanie przeglądu sytuacji gospodarczej państw członkowskich;
- wybór Prezesa Banku Światowego.

Bank Światowy

Departamenty funkcjonalne (9 departamentów) zajmują się różnymi dziedzinami np. finansami, usługami prawnymi i ekonomicznymi.

Departamenty operacyjne działają w oparciu o kryterium geograficzne. Jest ich 6 i zajmują się: Afryką Zachodnią i Wschodnią, Azją Wschodnią i Pacyfikiem, Azją Południową, Europą i Azją Centralną, Ameryką Łacińską i Karaibami, Bliskim Wschodem i Afryką Południową.

Bank Światowy

Działalność Banku Światowego

Na początku swej działalności Bank Światowy udzielił znacznej pomocy państwom Europy Zachodniej w odbudowie zniszczonej przez wojnę gospodarki.

Od połowy lat pięćdziesiątych Bank Światowy zaczął pomagać krajom Trzeciego Świata, a od początku lat dziewięćdziesiątych państwom postkomunistycznym, czyli państwom słabo i średnio rozwiniętym.

Działalność Banku Światowego koncentruje się przede wszystkim na udzielaniu kredytów i pożyczek.

Od początku lat dziewięćdziesiątych Bank Światowy udzielił Polsce pożyczek o łącznej wysokości ponad 5,5 mld USD.

Bank Światowy realizuje część programów we współpracy Międzynarodowym Funduszem Walutowym.

Organizacje Grupy Banku Światowego

W skład Grupy Banku Światowego oprócz Międzynarodowego Banku Odbudowy i Rozwoju wchodzi następujące organizacje:

- Międzynarodowe Stowarzyszenie Rozwoju,
- Międzynarodowa Korporacja Finansowa,
- Międzynarodowe Centrum Rozstrzygania Sporów Inwestycyjnych,
- Agencja Wielostronnych Gwarancji Inwestycji.

Międzynarodowe Stowarzyszenie Rozwoju (IDA)

Międzynarodowe Stowarzyszeniu Rozwoju zostało utworzone w 1958 r., a rozpoczęło swoją działalność w 1960 r. Siedziba IDA mieści się w Waszyngtonie.

Organy Banku Światowego są jednocześnie organami Międzynarodowego Stowarzyszenia Rozwoju.

Celem IDA jest pomoc dla krajów o najniższym dochodzie, w szczególności walka z ubóstwem, wspieranie reform gospodarczych i ochrona środowiska.

Z niskoprocentowanych lub nieoprocentowanych pożyczek IDA mogą korzystać państwa, których dochód narodowy per capita jest mniejszy niż określone minimum w skali roku, wyznaczone przez organizację.

Międzynarodowe Stowarzyszenie Rozwoju (IDA)

Obecnie do Międzynarodowego Stowarzyszenia Rozwoju należy 170 państw, w tym Polska od 1987 r.

Jednym z warunków członkostwa w IDA jest przynależność do Banku Światowego.

Członkowie IDA dzielą się na dwie grupy: **donatorzy** – państwa rozwinięte dostarczające środki finansowe oraz **beneficjenci** – państwa korzystające z pomocy finansowej.

Międzynarodowa Korporacja Finansowa (IFC)

Międzynarodowa Korporacja Finansowa została utworzona w 1956 r. Siedziba IFC mieści się w Waszyngtonie.

Organy Banku Światowego są jednocześnie organami Międzynarodowej Korporacji Finansowej.

Głównym zadaniem IFC jest wspieranie rozwoju sektora prywatnego i współpraca z prywatnymi instytucjami finansowymi w krajach rozwijających się.

Obecnie do Międzynarodowej Korporacji Finansowej należą 182 państwa, w tym Polska od 1987 r.

Jednym z warunków członkostwa w IFC jest przynależność do Banu Światowego.

Międzynarodowe Centrum Rozstrzygania Sporów Inwestycyjnych (ICSID)

Międzynarodowe Centrum Rozstrzygania Sporów Inwestycyjnych zostało utworzone w 1966 r.

Siedziba ICSID mieści się w Waszyngtonie.

Głównymi organami ICSID są: Rada Administracyjna i Sekretariat.

Obecnie do Międzynarodowego Centrum Rozstrzygania Sporów należą 144 państwa (Polaka nie jest członkiem organizacji).

Jednym z warunków członkostwa w ICSID jest przynależność do Banu Światowego.

Międzynarodowe Centrum Rozstrzygania Sporów Inwestycyjnych (ICSID)

Zadania ICSID to:

- rozstrzyganie sporów między inwestorami a krajami, w których inwestycje są realizowane, poprzez arbitraż i postępowanie ugodowe;
- wyznaczanie doraźnych rozjemców do rozstrzygania sporów w postępowaniach pozainstytucjonalnych;
- prowadzenie badań;
- świadczenie usług doradczych i informacyjnych w zakresie prawa inwestycyjnego, przepływu kapitału.

Agencja Wielostronnych Gwarancji Inwestycji (MIGA)

Agencja Wielostronnych Gwarancji Inwestycji została utworzona w 1988 r. Siedziba MIGA mieści się w Waszyngtonie.

Głównymi organami organizacji są: Rada Gubernatorów i Rada Dyrektorów.

Obecnie do Agencji Wielostronnych Gwarancji Inwestycji należy 175 państw, w tym Polska od 1990 r.

Głównymi zadaniami MIGA są: promowanie przepływów finansowych pomiędzy krajami rozwiniętymi a krajami rozwijającymi poprzez oferowanie zabezpieczeń pożyczkodawcom i inwestorom oraz świadczenie doradczych w zakresie inwestycji.

Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD)

Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD)

jest międzyrządową organizacją gospodarczą powołaną do życia w 1961 r. na mocy Konwencji Paryskiej, podpisanej w grudniu 1960 r.

W skład OECD wchodzi 34 najbardziej rozwinięte ekonomicznie państwa świata o ustroju demokratycznym (Australia, Austria, Belgia, Chile, Czechy, Dania, Estonia, Finlandia, Francja, Grecja, Hiszpania, Holandia, Irlandia, Islandia, Izrael, Japonia, Kanada, Korea Południowa, Luksemburg, Meksyk, Niemcy, Nowa Zelandia, Norwegia, Polska, Portugalia, Słowacja, Słowenia, Stany Zjednoczone, Szwecja, Szwajcaria, Turcja, Węgry, Wielka Brytania, Włochy).

Państwa członkowskie OECD zamieszkuje 18% ludności świata. Kraje OECD wytwarzają aż 72% światowego PKB i dostarczają 95% ogółu oficjalnej pomocy rozwojowej.

Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD)

Najważniejsze cele OECD:

- ✓ osiągnięcie możliwie najwyższego wzrostu gospodarczego, zatrudnienia i standardu życia w krajach członkowskich, przy równoczesnym utrzymaniu stabilizacji finansowej
- ✓ promowanie rozwoju handlu światowego opartego na wielostronnej niedyskryminacyjnej postawie, zgodnie z międzynarodowymi zobowiązaniami,
- ✓ współdziałanie na rzecz równomiernego rozwoju gospodarczego, zarówno w krajach członkowskich, jak i krajach rozwijających się.

Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD)

Organy OECD:

- Rada;
- Komitet Wykonawczy;
- Sekretariat;
- Komitety Branżowe i eksperckie organy robocze.

Rada – najważniejszy organ OECD. Tworzą ją szefowie stałych przedstawicielstw państw przy OECD.

Raz do roku zbiera się na szczepku ministrów spraw zagranicznych oraz ministrów finansów.

Decyzje przez nią podejmowane zapadają jednomyślnie lub w oparciu o konsensus.

Rada zatwierdza budżet oraz podejmuje zasadnicze decyzje o charakterze merytorycznym.

Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD)

Organy OECD c.d.:

Komitet Wykonawczy – przygotowuje projekty decyzji dla Rady i zajmuje się ich realizacją po przyjęciu przez Radę.

Sekretariat – zajmuje się bieżącą obsługą OECD.

Na jego czele stoi Sekretarz Generalny wybierany przez Radę na 5 lat.

Komitety Branżowe i eksperckie organy robocze – koordynują poszczególne sfery oraz dziedziny polityki gospodarczej i społecznej prowadzonej przez państw członkowskich.

Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD)

OECD opracowuje wspólne zasady działania w poszczególnych dziedzinach gospodarki, które przyjmują postać zaleceń, rezolucji, deklaracji, umów dla państw członkowskich.

Stanowi ogromne centrum studiów nad poszczególnymi gospodarkami oraz ich wspólnymi powiązaniem.

OECD zatrudnia ponad 3 tys. specjalistów, którzy przygotowują raporty, analizy, prognozy poświęcone gospodarce. W OECD opracowywane i uzgadniane jest wspólne stanowisko najbardziej rozwiniętych gospodarczo państw świata wobec wszystkich podstawowych kwestii gospodarczych i społecznych, będących następnie przedmiotem negocjacji i dyskusji globalnych, prowadzonych, np. w ramach ONZ czy WTO.

Raporty, analizy, prognozy i opracowania statystyczne stanowią także, ze względu na profesjonalny poziom, merytoryczną podstawę prac grup G-8 oraz G-20.

Instytucje kształtujące światową kulturę

Płaszczyzny współpracy kulturalnej na świecie:

- współpraca zinstytucjonalizowana,
- współpraca komercyjna,
- współpraca żywiołowa (kontaktów bezpośrednich).

Instytucjonalizacja stosunków kulturalnych (współpracy) na świecie przebiega w dwóch płaszczyznach: **dwustronnej i wielostronnej.**

Instytucje kształtujące światową kulturę

Zinstytucjonalizowane stosunki dwustronne między państwami realizowane są głównie poprzez umowy o współpracy kulturalnej.

Ich celem jest lepsze poznanie dorobku kulturowego drugiego państwa. Dlatego państwa podejmują różnego rodzaju działania, finansowane zazwyczaj z budżetów, promujące kulturę takie jak:

- ✓ wymiana zespołów artystycznych,
- ✓ spotkania uczonych, twórców i animatorów kultury,
- ✓ wymiana młodzieży, nauczanie języka, wymiana radiowa, telewizyjna, filmowa,
- ✓ współpraca instytucji naukowych i kulturalnych np. teatrów, uczelni, filharmonii itp.

Instytucje kształtujące światową kulturę – instytucje regionalne

Zinstytucjonalizowane wielostronne stosunki kulturalne są realizowane w skali regionalnej i globalnej.

W Europie najważniejszą organizacją zajmującą się problemami kultury i współpracy kulturalnej jest **Rada Europy**.

Rada Europy przyjęła ważne umowy międzynarodowe służące ochronie kultury i różnym aspektom stosunków kulturalnych takie jak **Europejska Konwencja Kulturalna (1954)**, **Konwencja o Ochronie Architektonicznego Dziedzictwa Kulturalnego Europy (1985)**, **Europejska Konwencja o telewizji ponadgranicznej (1989)**, **Europejska konwencja o ochronie dziedzictwa archeologicznego (1992)**, **Europejska konwencja o koprodukcji filmowej (1992)** i inne.

Kwestiami współpracy kulturalnej w Europie zajmują się także: **Unia Europejska** i **OBWE**, choć mniejszym zakresie niż Rada Europy.

Instytucje kształtujące światową kulturę – instytucje globalne

Główną instytucją regulującą stosunki kulturalne na świecie jest **Organizacja Narodów Zjednoczonych do spraw Oświaty, Nauki i Kultury – UNESCO**.

UNESCO wspiera rozwój oświaty w krajach słabo rozwiniętych, wspiera podstawowe badania naukowe, dofinansowuje międzynarodowe instytuty naukowe, promuje tożsamość kulturową i różnorodność kultur, upowszechnia twórczość literacką i artystyczną.

UNESCO podejmuje działania na rzecz ochrony dóbr kultury, przyjęła min. Konwencję o ochronie dóbr kultury na wypadek konfliktu zbrojnego (1954), Konwencję dotyczącą Światowego Dziedzictwa Kulturalnego i Naturalnego (1972).

UNESCO prowadzi także akcje specjalne, służące ratowaniu zagrożonych zabytków lub dużych kompleksów architektonicznych.

Instytucje kształtujące światową kulturę – instytucje komercyjne i kontakty bezpośrednie

Współpraca kulturalna na świecie przebiega również na płaszczyźnie komercyjnej i na płaszczyźnie kontaktów bezpośrednich.

W wielu państwach istnieją **instytucje prywatne i organizacje pozarządowe**, których celem jest międzynarodowa działalność w dziedzinie kultury. **Kultura często jest traktowana jako towar posiadający wartość rynkową**. Taką wartość posiadają dzieła literackie, utwory muzyczne, filmy kinowe i telewizyjne, seriale, wykonania artystów i zespołów. Współpraca komercyjna poszerza zagraniczną ofertę kulturalną, uzupełnia działania państwa w tej sferze.

Ważnym elementem współpracy kulturalnej na świecie są kontakty bezpośrednie ludzi z innymi kulturami realizowane poprzez podróże turystyczne, urlopy za granicą, stypendia dla młodzieży w innych krajach, sympozja naukowe itp.

Spory o globalizację

Globalizacja i towarzyszące jej zmiany w powiązaniach międzynarodowych wywołują wiele dyskusji i sporów.

W toczącej się od lat debacie istnieją bardzo różne stanowiska i sposoby myślenia na istoty i skutków globalizacji.

Najważniejsze stanowiska podejścia do globalizacji to poglądy **globalistów, antyglobalistów i alterglobalistów**.

Spory o globalizację

Globaliści uznają globalizację za najważniejszy proces zachodzący we współczesnym świecie, którego długofalowe skutki będą pozytywne.

Według globalistów globalizacja spowoduje:

- ✓ wzrost ogólnego dobrobytu,
- ✓ powstanie nowych miejsc pracy,
- ✓ niwelowanie dysproporcji rozwojowych i nierówności społecznych na świecie,
- ✓ swobodny przepływ wykwalifikowanej siły roboczej,
- ✓ obniżkę cen towarów,
- ✓ zwiększenie rynku dla towarów i usług,

Spory o globalizację

Według globalistów globalizacja spowoduje (cd.):

- ✓ rozszerzenie ofert produktów do wymiany,
- ✓ większy dostęp do kapitału,
- ✓ szerszy dostęp do informacji i technologii,
- ✓ szerszą współpracę między państwami i osłabienie konfliktów,
- ✓ wolność i emancypację jednostek,
- ✓ rozprzestrzenienie się pozytywnych wartości (np. demokracji czy praw człowieka).

Spory o globalizację

Antyglobaliści są przeciwnikami globalizacji. Działają od końca lat 90 tych XX w., są ruchem bez sformalizowanych struktur organizacyjnych. Zazwyczaj przeprowadzają oni demonstracje tam, gdzie zbierają się i obradują „możni tego świata”, np. szczyty państw grupy G7 i G8, G20, państw UE, zjazdy Światowej Organizacji Handlu (WTO) czy Międzynarodowego Funduszu Walutowego (MFW), konferencje ekonomiczne.

Według antyglobalistów globalizacja przyczynia się do:

- ✓ powstania jednego globalnego rynku i ujednoliconych wzorców kulturowych, co stanowi zagrożenie dla ludzkości i porządku gospodarczego świata,
- ✓ upadku tradycyjnych wartości, załamania się solidarności społecznej i standardów opieki społecznej,

Spory o globalizację

Według antyglobalistów globalizacja przyczynia się do (c.d.):

- ✓ zagrożenia kultur narodowych i utraty tożsamości narodowych,
- ✓ utraty kontroli nad międzynarodowymi przepływami kapitału, co może powodować poważne kryzysy finansowe w wielu krajach,
- ✓ koncentracji kapitału w rękach niewielkiej grupy międzynarodowej finansjery,
- ✓ zmniejszenia ilości miejsc pracy w państwach słabiej rozwiniętych,
- ✓ pogłębienia nierówności społecznych w krajach rozwijających się, gdyż tylko nieliczni zyskują na globalizacji,
- ✓ zagrożenia dla demokracji i społeczeństwa obywatelskiego.

Spory o globalizację

Alterglobaliści – ruch społeczno-polityczny, niejednolity organizacyjnie, którego celem jest radykalna zmiana obecnych stosunków ekonomicznych, ekologicznych i społecznych poprzez m.in. budowanie globalnego społeczeństwa obywatelskiego.

Alterglobaliści nie negują globalizacji – uważają, że współczesna globalizacja jest główną siłą napędzającą przemiany społeczne, polityczne i ekonomiczne, kształtując nowy porządek świata, wskazują na nową rolę i funkcje państwa, które ze względu na powiązania międzynarodowe ma ograniczone pole manewru.

Cechuje ich niechęć wobec globalnych konsorcjów.

Według alterglobalistów wiele problemów współczesnego świata zostało wywołanych przez neoliberalną globalizację.

Spory o globalizację

Alterglobaliści postulują:

- ✓ udzielanie mikropożyczek dla ludności biednych krajów, szczególnie afrykańskich, tak aby mogła prowadzić własną działalność gospodarczą,
- ✓ zwiększenie zabezpieczeń socjalnych, zmniejszenie bezrobocia,
- ✓ większą demokratyzację organizacji międzynarodowych takich jak Bank Światowy, WTO i innych organizacji – obrady WTO są tajne, a rozstrzygnięcia wiążące dla całego świata,
- ✓ intensyfikację działań w kwestii ochrony środowiska – ratowanie dżungli amazońskiej, zaprzestanie rabunkowej eksploracji zasobów naturalnych itp.,
- ✓ bardziej skuteczne respektowanie praw człowieka,
- ✓ promowanie gospodarki lokalnej.

Bibliografia

- *Globalizacja. Mechanizmy i wyzwania*, pod red. Barbary Liberskiej, Warszawa 2002.
- *Globalizacja od A do Z*, koordynacja naukowa Elżbieta Czarny, Warszawa 2004.
- Latoszek Ewa, Proczek Magdalena, *Organizacje międzynarodowe we współczesnym świecie*, Warszawa 2006.
- *Międzynarodowe stosunki polityczne*, pod red. Marka Pietrasia, Lublin 2007.
- *Organizacje w stosunkach międzynarodowych. Istota – mechanizmy działania – zasięg*, pod red. Teresy Łoś-Nowak, Wrocław 2009.
- *Przemiany we współczesnej gospodarce światowej*, pod red. Ewy Oziewicz, Warszawa 2006.
- Rybiński Krzysztof *Globalizacja a rynki finansowe* [online] [dostęp 8.11.2011]. Dostępny w http://www.nbp.pl/publikacje/wyklady/rybinski_200406.pdf
- *Społeczeństwo i polityka. Podstawy nauk politycznych*, pod red. Konstantego A. Wojtaszczyka, Wojciecha Jakubowskiego, Warszawa 2007.
- Sztompka Piotr, *Socjologia. Analiza społeczeństwa*, Kraków 2002.
- Zorska Anna, *Ku globalizacji? Przemiany w korporacjach transnarodowych i w gospodarce światowej*, Warszawa 1998.